

Fråga om en kvinna utsatts för sexuella trakasserier av sin arbetsgivare. Även fråga om hon utsatts för repressalier genom att arbetsgivaren avslutade hennes anställning i samband med att hon påtalade för arbetsgivaren att hon utsattes för sexuella trakasserier.

ARBETSDOMSTOLENDOM
2013-09-18
StockholmDom nr 71/13
Mål nr A 60/12**KÄRANDE**

Diskrimineringsombudsmannen, Box 3686, 103 59 Stockholm
Ombud: jur. kand. Marie Nordström och enhetschefen Martin Mörk,
båda adress som ovan

SVARANDE

ABC Trafikskola AB, 556842-1431, Vaksalagatan 20, 753 20 Uppsala
Ombud: advokaten Ulrika Runelöv, Elmszell Advokatbyrå AB,
Gamla Brogatan 32, 111 20 Stockholm

SAKEN

brott mot diskrimineringslagen

Bakgrund och yrkanden

H.W. praktiserade som receptionist hos ABC Trafikskola AB (bolaget) under perioden den 1 april 2011 – den 30 maj 2011. Under perioden 1 juni 2011 – den 13 juli 2011 var hon anställd hos bolaget. Diskrimineringsombudsmannen (DO) har gjort gällande att bolagets chef, F.S., har utsatt H.W. för sexuella trakasserier. DO har vidare gjort gällande att bolaget avbrutit hennes anställning med anledning av att hon påtalade de sexuella trakasserier för F.S. Enligt DO har bolaget därmed brutit mot såväl diskrimineringsförbudet som mot förbudet mot represalier i diskrimineringslagen (2008:567).

H.W., som inte är medlem i någon facklig organisation, har vänt sig till DO och har medgivit att ombudsmannen för hennes talan.

DO har väckt talan i Arbetsdomstolen mot bolaget och yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta bolaget att till H.W. utge diskrimineringsersättning med 150 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämning, den 12 april 2012, till dess betalning sker.

Bolaget har bestritt käromålet. Bolaget har inte vitsordat något belopp avseende diskrimineringsersättning såsom skäligt i och för sig men vitsordat DO:s sätt att beräkna ränta.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Till utveckling av talan har parterna anfört i huvudsak följande.

DO

Bakgrund

Under våren 2011 fick H.W. kontakt med bolaget via Arbetsförmedlingen. Hon hade då varit inskriven hos Arbetsförmedlingen sedan år 2007. Till en början praktiserade H.W. hos bolaget men den 1 juni 2011 tillträdde hon en anställning om 50 procent av en heltid. Anställningen var ett så kallat nystartsjobb vilket innebar att bolaget fick viss ersättning från Arbetsförmedlingen. H.W. fick besked från Arbetsförmedlingen om att anställningen var en visstidsanställning som troligtvis skulle vara fram till årsskiftet. H.W:s arbetsuppgifter bestod främst i att ta emot telefonsamtal och boka in körlektioner. Förutom H.W. och F.S. arbetade ytterligare två personer i bolaget. Dessa var P.K., som H.W. delade arbetet som receptionist med, samt K.S. som arbetade som trafiklärare. H.W. arbetade på kontoret. F.S. och K.S. kom in på kontoret ibland i pauserna mellan körlektionerna.

De sexuella trakasserierna

Efter en tid började F.S. kräva att H.W. skulle krama honom. Det hände oftast i slutet av dagen i samband med att H.W. skulle gå hem. Han kunde då begära att hon skulle ge honom en kram annars fick hon inte gå hem. Ibland när hon kramade honom höll han kvar henne och pussade henne på kinder och mun.

Vid ett par tillfällen bad F.S. att H.W. skulle massera honom. Trots att hon svarade att hon inte ville insisterade han och hon gav till sist med sig.

Det hände vid flera tillfällen att F.S. klappade och smekte H.W. på låren och ryggen. Det hände i lunchrummet eller under korta raster. H.W. sade ifrån och markerade att hon inte tyckte om det.

Vid ett par tillfällen tog han henne på bröstet och vid några andra tillfällen tog han henne på stjärten. Vid ett tillfälle när H.W. satt vid sin dator ställde sig F.S. snett bakom henne, lutade sig framåt och pussade henne i urringningen. Hon sade ifrån.

När F.S. ringde upp H.W. inledde han ibland samtalen med ”Hej älskling”. F.S. kommenterade ofta H.W:s utseende och sade att hon var vacker eller snygg.

Vid flera tillfällen insisterade F.S. på att H.W. skulle följa med honom på en kryssning trots att hon sade att hon inte var intresserad av att åka ensam med honom på en sådan resa.

Vid ett par tillfällen berättade H.W. för P.K. om de sexuella trakasserierna som F.S. utsatte henne för. Vid ett tillfälle kom K.S. in på kontoret just när F.S. hade antastat henne och H.W. berättade då för honom om F.S:s närmanden. H.W. berättade kontinuerligt om trakasserierna för sin sambo T.C.

Någon gång under eftermiddagen den 8 juli 2011 satt H.W. i lunchrummet. F.S. kom in och satte sig bredvid henne och lade handen på hennes lår. Han smekte henne på ankeln och drog därefter fort upp hennes kjol. Han tog med handen på insidan av hennes lår och på hennes underliv. Han försökte även komma innanför hennes strumpbyxor med handen. H.W. blev chockad och drog bort hans hand.

Anställningen avbröts

H.W. skulle ha arbetat sitt första arbetspass efter händelsen i lunchrummet onsdagen den 13 juli 2011 men hon klarade inte av att gå till arbetet utan skickade ett sms till F.S. Hon skrev att hon mådde dåligt på grund av de sexuella trakasserierna och att hon inte skulle komma till arbetet. Därefter stängde hon av sin mobiltelefon. F.S. ringde då upp H.W:s sambo, T.C., som förklarade att H.W. inte ville prata med honom. F.S. sade till T.C. att H.W. inte var välkommen tillbaka till arbetet och att hon skulle lämna tillbaka nyckeln till kontoret så snart som möjligt. Bolaget avbröt således hennes anställning den dagen med anledning av att hon påtalade att F.S. utsatt henne för sexuella trakasserier. Samma dag, den 13 juli 2011, polisanmälde T.C. F.S. för sexuellt ofredande gentemot H.W.

Tiden efter att anställningen upphört

Den 15 juli 2011 och den 18 juli 2011 kontaktade H.W. Arbetsförmedlingen och berättade att hon blivit utsatt för sexuella trakasserier, att bolaget hade avslutat hennes anställning och att hon upplevde sin situation som mycket svår.

H.W. mådde mycket dåligt på grund av de sexuella trakasserier som hon utsatts för och att hon blivit av med sitt arbete. Hon uppsökte därför läkare den 26 juli 2011 och blev samma dag sjukskriven till och med den 3 augusti 2011.

Sammanfattning av grunderna för DO:s talan

H.W. har under sin praktik och senare anställning hos bolaget under perioden maj till den 8 juli 2011 blivit utsatt för sexuella trakasserier av sin chef F.S. Trakasserierna har bestått av ovälkomna förslag och kommentarer samt oönskad fysisk beröring av sexuell natur. H.W. har sagt ifrån och markerat att handlingarna varit ovälkomna. F.S:s uppträdande har kränkt H.W:s värdighet.

F.S:s agerande innebär att bolaget gjort sig skyldigt till diskriminering i form av sexuella trakasserier enligt 2 kap. 1 § första stycket 1 och 3 samt 1 kap. 4 § 4 diskrimineringslagen.

Bolaget har, genom att avbryta H.W:s anställning då hon påtalat att F.S. utsatt henne för sexuella trakasserier, gjort sig skyldigt till repressalier i strid med 2 kap. 18 § första stycket 1 diskrimineringslagen.

För överträdelse av dessa bestämmelser har bolaget ådragit sig skyldighet att betala diskrimineringsersättning till H.W. enligt 5 kap. 1 § diskrimineringslagen.

Bolaget

Bakgrund

H.W. hade en provanställning. I maj 2011 talade F.S. om för H.W. att hon bara skulle få arbeta kvar i bolaget till augusti eller september 2011. Skälet var att hon misskött sitt arbete genom att ha kommit för sent vid flera tillfällen och även uteblivit helt utan att meddela detta. Anledningen till att H.W. ändå skulle få arbeta kvar till augusti var att bolaget behövde hennes arbetsinsatser för att klara av arbetsbördan under sommarmånaderna och inte hade möjlighet att lära upp en ny receptionist. F.S. berättade dock inte för H.W. att han var missnöjd med henne. För att inte såra H.W. sade han i stället att hon skulle få avsluta sin anställning eftersom bolaget inte hade råd att ha två receptionister.

Påståendena om sexuella trakasserier

Ingen av de händelser som påstås utgöra sexuella trakasserier har inträffat. H.W. har grundlöst hittat på sina påståenden.

F.S. har aldrig klappat, smekt, kramat om eller pussat H.W. F.S. har aldrig bett H.W. att massera honom. Han har aldrig tagit henne på bröstet eller på något annat sätt fysiskt berört H.W. med undantag för när han hälsade på henne och tog i hand i samband med att hon började på trafikskolan.

F.S. har aldrig inlett ett telefonsamtal med H.W. med orden ”Hej älskling”. Han har aldrig kommenterat hennes utseende mer än att han vid något tillfälle givit henne en komplimang och sagt att hon varit snyggt klädd.

Det stämmer att frågan om kryssning har varit på tal. F.S. har vid ett tillfälle frågat H.W. om hon tyckte att det var ett bra förslag att ha en personalkonferens på en kryssningsbåt. H.W. svarade att hon inte tyckte att det var en bra idé och därefter var saken utagerad för F.S:s del och kom aldrig mer på tal.

På eftermiddagen den 8 juli 2011, när H.W. påstår att F.S. skulle ha antastat henne i lunchrummet, befann sig F.S. inte ens på kontoret. Efter en dubbellektion på eftermiddagen gick han direkt hem för att hinna duscha och byta om innan han skulle på bröllop i Solna.

Anställningen avbröts

Den 13 juli 2011 kom H.W. inte till arbetet. F.S. fick inte reda på varför förrän hon skickade honom ett sms där hon uppgav att hon mådde dåligt på grund av sexuella trakasserier. F.S. försökte genast få tag i H.W. eftersom han över huvud taget inte förstod vad hon menade. H.W. hade stängt av sin mobiltelefon. Eftersom F.S. var mycket angelägen om att komma i kontakt med H.W. ringde han upp hennes sambo T.C. T.C. sade att H.W. inte ville prata med F.S. och att hon inte ville gå till arbetet. Eftersom det inte var första gången som H.W. uteblev från arbetet tappade F.S. tålamodet och sade att om H.W. inte hade lust att komma till arbetet behövde hon inte komma tillbaka över huvud taget. Bolaget avbröt alltså H.W:s provanställning. Kort efter det att samtalet avslutats ringde T.C. upp F.S. och meddelade att de skulle polisanmäla honom.

Tiden efter att anställningen upphört

Omkring den 19 juli 2011 ringde F.S. upp H.W. Hon lät arg till en början men var väldigt tillmötesgående i slutet av samtalet. H.W. sade tydligt att detta skulle kosta honom pengar. F.S. uppfattade det som utpressning. Om han betalade henne, skulle hon ta tillbaka polisanmälan. Polisutredningen lades senare ner eftersom brott inte kunde styrkas.

Den 27 juli 2011 fick F.S. ett sms från H.W. där hon skrev att hon gärna hade velat arbeta kvar hos F.S. eftersom hon trivdes med sina arbetsuppgifter och att hon tyckte att det var synd att hon inte fick vara kvar samt önskade honom en trevlig semester.

Sammanfattning av grunderna för bolagets bestridande

F.S. har inte utsatt H.W. för sexuella trakasserier. Det saknas orsakssamband mellan att H.W. påtalat att hon utsatts för sexuella trakasserier och bolagets beslut att avbryta hennes provanställning. Bolaget avbröt hennes anställning på grund av att hon misskötte sitt arbete.

Domskäl

Twisten

H.W. praktiserade hos bolaget under perioden den 1 april 2011 – den 30 maj 2011. Därefter var hon anställd hos bolaget fram till den 13 juli 2011 när bolaget avbröt hennes anställning. Twisten i målet gäller frågan om bolaget dels gjort sig skyldigt till diskriminering i form av sexuella trakasserier, dels brutit mot förbudet mot repressalier genom att avbryta H.W:s anställning när hon påtalade för F.S. att han utsatte henne för sexuella trakasserier.

Utredningen

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. Vid huvudförhandlingen har på DO:s begäran hållits förhör under sanningsförsäkran med H.W. samt vittnesförhör med hennes sambo T.C., trafikläraren K.S. och chefen för Arbetsförmedlingen i Uppsala U.N. På bolagets begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran

med F.S. och dennes hustru, tillika styrelsesuppleant i bolaget, P.M. På bolagets begäran har hållits vittnesförhör med F.S:s vän K.D. Parterna har även åberopat skriftlig bevisning.

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 2 kap. 1 § första stycket 1 och 3 diskrimineringslagen (2008:567) får en arbetsgivare inte diskriminera den som är arbetstagare eller fullgör praktik hos arbetsgivaren. Begreppet diskriminering omfattar enligt 1 kap. 4 § diskrimineringslagen även sexuella trakasserier. Med sexuella trakasserier avses ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Av förarbetena framgår sammanfattningsvis följande om sexuella trakasserier. Bestämmelsen om sexuella trakasserier är uppbyggd kring uttrycken missgynnande, oönskat, insikt och av sexuell natur. Handlingen eller bemötandet ska medföra missgynnande i form av skada eller obehag på ett sådant sätt att det kränker den utsattas värdighet. Handlandet eller beteendet ska vara oönskat och den som trakasserar måste ha insikt om att hans eller hennes beteende kränker någon. Bedömningen av om agerandet är oönskat och kränkande ska göras utifrån den utsattes upplevelse. Den som trakasserar måste ha insikt om att hans eller hennes beteende kränker på ett sätt som kan utgöra diskriminering. Den trakasserade bör göra klart för den som trakasserar att beteendet upplevs som kränkande. I vissa fall kan omständigheterna vara sådana att kränkningen utan vidare måste stå klar för den som trakasserar. I de fallen behövs inga särskilda påpekanden från den som känner sig kränkt. Uppträdanden av sexuell natur kan vara verbalt, icke-verbalt eller fysiskt. Som exempel på uppträdanden av sexuell natur anges ovälkomna förslag eller påtryckningar om sexuell samvaro, oönskad beröring i form av klappande, nypande eller strykningar mot en annan persons kropp (prop. 2007/08:95 s. 493 f.).

Enligt 2 kap. 18 första stycket 1 diskrimineringslagen får en arbetsgivare inte utsätta en arbetstagare för repressalier på grund av att arbetstagaren påtalar att arbetsgivaren handlat i strid med lagen. I förarbetena uttalas bland annat följande om repressalier. Karakteristiskt för repressalier är att de har ett drag av bestraffningsåtgärder. Det kan vara fråga om såväl ett handlande som en underlåtenhet från arbetsgivarens sida som innebär ogynnsam behandling eller ogynnsamma följder för arbetstagaren. Det kan röra sig om en uppsägning, men också om att en utlovad förmån uteblir eller att arbetstagaren drabbas av andra nackdelar i sitt arbete eller får försämrade arbetsförhållanden eller arbetsvillkor (prop. 2007/08:95 s. 531).

Utredningen

H.W. har uppgivit bland annat följande.

Hennes arbetsuppgifter vid körskolan var att ta emot kunder och att svara i telefonen. Hon trivdes bra och tyckte att det var underbart att – efter ha varit arbetslös – nu ha fått ett arbete. Efter någon vecka började dock F.S. göra närmanden emot henne. När hon kom till arbetsplatsen på morgonen hälsade han henne välkommen och ville krama henne. Han krävde också en kram av henne

innan hon skulle gå hem för dagen. Han sade att det var för att han skulle må bättre. Hans närmanden eskalerade. Han började pussa henne på kinderna. Hon sade till honom att hon inte ville att han skulle göra så. Någon gång i början av de första veckorna tog han tag i hennes ansikte, höll fast det och pussade henne på munnen. Han var snabb. Hon blev chockad. Hon trodde att det skulle vara en engångsföreteelse men det hände sedan flera gånger igen. Det var inte dagligen. Det hände 5–10 gånger. I början klappade han henne på ryggen och på axeln. Sedan började han klappa henne på låret. När de satt bredvid varandra tog han henne på låret, klämde till och smekte henne på låret. Det skedde snabbt. Han kunde komma upp bakom henne och klappa henne på rumpan. Han sade att hon hade en fast rumpa. Hon gjorde påståenden om hur hennes kropp såg ut. Det var inte så lätt att komma undan. Hon ryggade tillbaka och sade att hon inte ville att han skulle göra så. Vid ett tillfälle kom han bakom henne och snett från sidan pussade han henne i urringningen. Hon blev alldeles stel och sade till honom att hon inte ville att han skulle göra så.

F.S. hade ont i ryggen och ville att hon skulle massera honom. Hon tryckte litet på hans rygg och sade sedan att det fick vara bra. Hon tyckte att det var jättejobbigt. Hon ville inte alls ta i hans kropp. F.S. bad att hon skulle följa med på en kryssning. Han sade att han ville lära känna henne på det personliga planet. Han upprepade det varje vecka under en tid. Hon tyckte att det var jättejobbigt. När F.S. ringde till kontoret och hon svarade inledde han samtalet med att säga ”Hej älskling! Hur mår du?”

När det hade gått så långt att han tagit henne på bröstet och rumpan ringde hon till sin kollega P.K. och berättade för henne om trakasserierna. Hon talade med P.K. ytterligare en gång därefter och frågade om F.S. bett P.K. åka med på kryssning.

Vid ett tillfälle kom trafikläraren K.S. in till kontoret. Han såg på henne att hon var ledsen och frågade vad som hänt. Hon berättade för K.S. att F.S. hade kramat henne och tagit på hennes kropp. Han blev jättearg och ville tala med F.S. Det ville inte H.W. eftersom hon var rädd för att förlora arbetet.

När hon satt i lunchrummet fredagen den 8 juli 2011 kom F.S. in och satte sig bredvid henne. Plötsligt sade han att han ville tala om för henne var en kvinna vill bli berörd. Han böjde sig ner, kom åt hennes ankel och fingrade där. Han sade ”Jag vill tala om för dig var en kvinna vill bli tagen någonstans. Här ska man ta och så ska man gå sakta uppför benen”. Hon tog bort handen. Plötsligt lade han snabbt handen på låret innanför hennes kjol och förde handen upp mot skrevet. Allt gick jättefort. ”Så vill en kvinna bli tagen” sade han. Hon blev ledsen och chockad och sade till honom ”Så får du göra med din fru, inte med mig”. Hon gick genast ut från lunchrummet.

Från början berättade H.W. inte så mycket för sin sambo T.C. om trakasserierna. Hon trodde varje dag att det inte skulle hända igen. I det skedet hade hon och hennes sambo det bra i sitt förhållande och hon ville inte störa sambon med dessa problem. När hon senare berättade för honom sade han att hon måste säga till F.S. att höra upp med trakasserierna. Efter händelsen den 8 juli berättade hon om denna för sin sambo. Den 8 juli var en fredag. Hon mådde mycket dåligt

under helgen på grund av händelsen. Hon är tålig och ville klara av situationen och hon hoppades att de sexuella trakasserierna skulle upphöra. Den 13 juli 2011 mådde hon dock så psykiskt dåligt att hon inte orkade gå till arbetet. Samma dag polisanmälde hennes sambo händelsen.

Uppgiften i polisanmälan om att händelsen den 8 juli skulle ha inträffat klockan 14.30 – 14.35 är ungefärlig. Hon slutade klockan 15.00 och uppgav en cirkatid när händelsen inträffat. Hon kontaktade också Arbetsförmedlingen och berättade om trakasserierna. Hon gick även till en läkare eftersom hon mådde så psykiskt dåligt av trakasserierna. Denne sjukskrev henne en vecka.

F.S:s agerande fick henne att känna sig liten, ynkelig och äcklad. Hans beteende av sexuell natur bröt successivt ner henne psykiskt. Hon kände sig till slut som en liten smula. F.S. hade ett dominant sätt och fick det att framstå som att hon, som hans anställd, var skyldig att massera och krama honom. Hon protesterade mot hans trakasserier. När hon sade ifrån kunde han se ledsen ut likt ett barn. Andra gånger kunde han se arg ut.

Omkring en vecka efter det att hon slutat ringde hon till F.S. och bad om att få inestående lön utbetald. Det var inte fråga om någon utpressning. Hon ville endast ha de pengar hon hade rätt till.

Anledningen till att hon skickade ett sms till F.S. den 27 juli 2011 var att hon då mådde bättre och ville gå vidare med sitt liv och få ett bra avslut med trafikskolan. I efterhand kan hon se att det blev felformulerat. Hon menade inte att hon ville komma tillbaka till arbetet även om hon förstår att det skulle kunna tolkas på det sättet.

H.W:s sambo T.C. har uppgivit bland annat följande. Till en början trivdes H.W. bra på trafikskolan. Efter ett tag berättade hon om olika händelser för honom. Det var att F.S. ville att hon skulle massera honom, pussa honom och följa med på kryssning. Efter ett tag blev de händelser hon berättade om värre och värre. Till sist gick det för långt när F.S. tagit henne innanför kjolen. Det gjorde att hon mådde väldigt dåligt. Hon grät och ville inte gå till jobbet.

K.S. har uppgivit bland annat följande. Han arbetade som trafiklärare vid trafikskolan. Vid ett tillfälle när han kom in i körskolans lokaler fann han H.W. mycket ledsen. Hon berättade för honom att F.S. hade tryckt in henne i ett hörn. Han minns inte i detalj vad H.W. sade om vad som hade hänt men hon var jätteupprörd över vad F.S. gjort mot henne. Det kändes lika allvarligt som om någon skulle ha dött. Hon var alldeles blek och hennes ögon var sådana att han inte vill uppleva att se det igen. Han blir ledsen när han tänker på att någon gjort så ont mot en annan människa. Hon ringde till sin man. Han lyssnade inte på vad hon sade vid telefonsamtalet. H.W. berättade dock vid detta tillfälle för K.S. att F.S. försökt bjuda henne på kryssning där endast de två skulle åka. K.S. blev upprörd och reagerade starkt över att F.S. gjort H.W. så ledsen. Han känner inte H.W. och har inte talat med henne sedan dess, vilket var omkring den 13 maj 2011. Han arbetar inte kvar vid trafikskolan.

F.S. har uppgivit bland annat följande. I maj 2011 meddelade han H.W. att hon inte skulle få arbeta kvar. De påstådda trakasserierna är fantasier från H.W:s sida. Skälet till att hon grundlöst anklagar honom skulle kunna vara att hon vill hämnas för att hon inte fick arbeta kvar i bolaget och för att han valde att ha kvar P.K. som receptionist istället för henne. Den påstådda händelsen den 8 juli 2011 kan över huvud taget inte ha inträffat. Han var nämligen inte på kontoret den eftermiddagen utan åkte, direkt efter sin sista körlektion omkring klockan 14.20 hem för att han och hans hustru skulle gå på bröllop.

F.S:s hustru, P.M., har uppgivit att F.S. den 8 juli 2011 kom hem från arbetet omkring klockan 14.35 och att de sedan åkte på bröllop på annan ort. F.S:s vän, K.D., har i förhör bekräftat att F.S. den aktuella dagen bevistade ett bröllop på annan ort.

Har H.W. blivit diskriminerad i strid med diskrimineringslagen?

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

H.W. och F.S. har lämnat motstridiga uppgifter i frågan om vad som förekommit dem emellan. Ord står alltså mot ord. H.W. har enligt domstolens mening gjort ett trovärdigt intryck när hon redogjort för de påstådda händelserna. Delar av hennes berättelse stöds av K.S:s uppgifter. Enligt denne kom han in i körskolans lokaler när H.W. var mycket ledsen och till honom uppgav att hon blivit intryckt i ett hörn av F.S. Även H.W:s sambo, T.C., har uppgivit att H.W. till honom vid flera tillfällen berättat om F.S:s sexuella närmanden. Att H.W. i nära anslutning till den sista händelsen lämnat uppgifter om de påstådda sexuella trakasserierna till Arbetsförmedlingen, Polismyndigheten och en läkare stöder också hennes uppgifter om att F.S. utsatt henne för sexuella trakasserier.

Bolaget har, som redan redovisats, förnekat att de handlingar som DO lagt F.S. till last över huvud taget har inträffat. När det gäller händelsen den 8 juli 2011 har bolaget gjort gällande att den inte kan ha inträffat eftersom F.S. över huvud taget inte kom in till kontoret den eftermiddagen. Av polisanmälan framgår att händelsen anmäldes av H.W:s sambo och att den skulle ha inträffat klockan 14.30 – 14.35. H.W. har förklarat att uppgiften i polisanmälan om tidpunkt för händelsen är ungefärlig. H.W. har uppgivit att händelsen utspelades i slutet av arbetsdagen och att hon slutade klockan 15.00. Enligt Arbetsdomstolens uppfattning är det rimligt att tidsangivelsen i polisanmälan är ungefärlig. F.S:s hustrus uppgift, om att han kom hem omkring klockan 14.35, saknar därför avgörande betydelse som stöd för F.S:s uppgift om att han över huvud taget inte varit på kontoret den eftermiddagen. Detsamma gäller uppgiften om att F.S. senare den dagen deltog i ett bröllop på annan ort.

Vid en sammanvägning av samtliga omständigheter kommer Arbetsdomstolen till slutsatsen att DO har visat, att H.W. utsatts för sexuella trakasserier av sin chef F.S. genom ovälkomna förslag, kommentarer och oönskad fysisk beröring av sexuell natur, såsom DO påstått, med undantag för påståendet om att F.S. försökt ta innanför H.W:s strumpbyxor vid händelsen den 8 juli 2011, vilket inte framgår av H.W:s i förhör lämnade uppgifter. Det är visat att H.W. har sagt ifrån och markerat att handlingarna varit ovälkomna. Med detta ställningstagande är

det visat att F.S. har utsatt H.W. för sexuella trakasserier i strid mot diskrimineringsförbudet i 2 kap. 1 § första stycket 1 och 3 diskrimineringslagen i form av sexuella trakasserier enligt 1 kap. 4 § 4 samma lag.

Har bolaget brutit mot förbudet mot repressalier?

DO har gjort gällande att bolaget avbrutit H.W:s anställning med anledning av att hon påtalade de sexuella trakasserierna för F.S.

I målet är ostridigt att H.W. den 13 juli 2011 skickade ett sms till F.S. där hon påtalade att F.S. utsatte henne för sexuella trakasserier samt att hon därefter samma dag skildes från sin anställning. Dessa omständigheter ger enligt Arbetsdomstolens mening anledning att anta att H.W. har blivit utsatt för repressalier genom att bolaget avbröt hennes anställning i nära anslutning till att hon påtalat de sexuella trakasserierna. Det åligger därmed bolaget att visa att repressalier inte har förekommit (6 kap. 3 § diskrimineringslagen).

Bolaget har bestritt att det skulle finnas ett orsakssamband mellan att H.W. påtalat att F.S. utsatte henne för sexuella trakasserier och beslutet att avbryta hennes anställning. Enligt F.S. fattades beslutet eftersom F.S. tröttnat på H.W:s upprepade, olovliga frånvaro från arbetet.

F.S. har i denna del uppgivit bland annat följande. Han var missnöjd med hur H.W. skötte sitt arbete. Framför allt kom hon ofta för sent till arbetet men hon misskötte sig även på andra sätt. Vid ett tillfälle hade hon glömt nyckeln så hon inte kunde ta sig in på kontoret. Den 13 juli 2011, strax innan H.W. skulle börja sitt arbetspass, skickade hon ett sms till F.S. där hon meddelade att hon inte skulle komma till arbetet eftersom hon mårde dåligt på grund av sexuella trakasserier. Därefter stängde hon av sin mobiltelefon. Det var inte första gången H.W. meddelade att hon inte skulle komma till arbetet och sedan gjorde sig oanträffbar. När han fick tag i H.W:s sambo T.C. och denne meddelade att H.W. inte hade lust att komma till arbetet fattade F.S. omedelbart beslutet att avsluta hennes anställning.

H.W. har i denna del uppgivit följande. Det är inte riktigt att hon varit olovligt frånvarande från arbetet. Hon var sjuk två gånger och kom för sent ett par gånger men meddelade då detta till kontoret. När hon provanställdes den 1 juni frågade hon F.S. om det var hållbart att anställa henne. Han svarade: ”Egentligen inte, men jag behöver dig”.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

Bolaget har gjort gällande att H.W. hade en provanställning som, trots att hon enligt bolaget misskött denna, skulle pågå över sommaren. Bolaget har vidgått att bolaget avbröt H.W:s anställning eftersom hon den 13 juli 2011 meddelade bolaget att hon inte skulle komma till arbetet.

Mot bakgrund av att bolaget avbröt anställningen i omedelbar anslutning till att H.W. påtalade att hon utsatts för sexuella trakasserier finns det anledning att anta att F.S. har utsatt H.W. för repressalier i strid med repressalieförbudet i

diskrimineringslagen. Bolaget har bevisbördan för att beslutet att avsluta hennes anställning inte skedde på grund av att H.W. påtalade att F.S. utsatte henne för sexuella trakasserier. Bolaget har påstått att det avbröt hennes anställning för att hon misskötte arbetet. H.W. har förnekat att hon skulle ha misskött sitt arbete på det sätt som bolaget gör gällande. Bolaget har inte presenterat någon utredning som ger stöd för att H.W. skulle ha misskött sitt arbete. F.S. har i förhör uppgivit att han inte heller sagt till H.W. att hon skulle ha misskött sitt arbete. Arbetsdomstolen finner inte att bolaget har visat att beslutet att avbryta anställningen inte skedde på grund av att H.W. påtalade sexuella trakasserier. Bolaget har därmed brutit mot förbudet mot repressalier i 2 kap. 18 första stycket 1 diskrimineringslagen.

Diskrimineringsersättningen

Enligt 5 kap. 1 § diskrimineringslagen ska den som bland annat bryter mot förbuden mot diskriminering eller repressalier enligt lagen betala diskrimineringsersättning för den kränkning som överträdelsen innebär. I bestämmelsen anges vidare att när ersättningen bestäms ska särskilt syftet att motverka sådana överträdelser av lagen beaktas.

DO har yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta bolaget att till H.W. utge diskrimineringsersättning med 150 000 kr. Bolaget har bestritt käromålet och inte vitsordat något skadeståndsbelopp som skäligt i och för sig.

I förarbetena anges sammanfattningsvis följande om hur diskrimineringsersättningen bör bestämmas. Utgångspunkten vid beräkningen av diskrimineringsersättningen bör vara allvaret i den överträdelse av lagens bestämmelser om diskrimineringsförbud som skett. Flera omständigheter är av betydelse vid den bedömningen. Ytterst måste sammanvägningen av de olika faktorerna göras med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Vid bedömningen av hur stor diskrimineringsersättningen ska vara bör vidare det allmänna intresset av att diskriminering inte förekommer i samhället särskilt beaktas. I varje enskilt fall ska alltså diskrimineringsersättningen bestämmas så att den utgör en rimlig kompensation till den drabbade – utifrån allvaret i den överträdelse av lagstiftningen som han eller hon utsatts för – och dessutom bidrar till att på ett effektivt sätt motverka förekomsten av diskriminering i samhället (prop. 2007/08:95 s. 398 f.).

Arbetsdomstolen gör följande överväganden.

Det i lagen intagna diskrimineringsförbudet har överträtts genom att F.S. har utsatt H.W. för sexuella trakasserier. Bolaget har även brutit mot förbudet mot repressalier i 2 kap. 18 § första stycket 1 diskrimineringslagen.

Vid bedömningen av ersättningens storlek bör, utöver den kränkning som de sexuella trakasserierarna inneburit, beaktas även den omedelbara innebörd som överträdelsen av förbudet mot repressalier har haft för H.W., nämligen att hon inte fått behålla sin anställning. Den är av samma art som vid en arbetsgivares brott mot de regler som gäller för att skilja en anställd från anställningen. Arbetsdomstolen finner vid en samlad bedömning att diskrimineringsersättningen bör bestämmas till 75 000 kr.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång får bolaget, trots att DO inte vunnit fullt bifall såvitt avser det yrkade beloppet, anses som fullt ut tappande part och ska därmed åläggas att betala DO:s rättegångskostnader. Det råder inte tvist om det yrkade beloppet.

Domslut

1. Arbetsdomstolen förpliktar ABC Trafikskola AB att till H.W. utge diskrimineringsersättning med 75 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 12 april 2012 till dess betalning sker.

2. ABC Trafikskola AB ska ersätta Diskrimineringsombudsmannen för rättegångskostnader med 55 462 kr, varav 49 680 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Karin Renman, Dag Ekman, Inga Jerkeman, Karl Olof Stenqvist och Margareta Zandén. Enhälligt.

Sekreterare: Johanna Nilsson